

ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАЛИЙ ЛАНЦЮГ ПОСТАВОК ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Керівники багатьох держав під тиском екологів, помітили проблему споживання ресурсів, що посилювалось, і влітку 1992 року в Ріо-де-Жанейро на Конференції ООН з навколишнього середовища, порушили питання, пов'язані з впливом на навколишнє середовище високорозвинутих держав. Було проаналізовано, які наслідки може принести для природи постійно прогресуюча глобалізація. Під час цього з'їзду було розроблено 27 принципів екологічно коректної поведінки подальшого користування середовищем і природними ресурсами. Ці рекомендації названо загальним принципом сталого розвитку [1].

Принцип сталого розвитку знаходить своє відображення у наступних твердженнях:

- запобігання забрудненням;
- ліквідація забруднень у джерела;
- відповідальність винного за забруднення;
- ефективність, тобто досягнення цілей охорони середовища з найменшими витратами [2].

Логістика, координуючи і інтегруючи фази і процеси, що відбуваються як на окремому підприємстві, так і між фірмами, з метою гарантування споживачу відповідного продукту, повинна трактуватися як інструмент, в якому містяться потенційні можливості сталого розвитку [3].

Екологічний сталий ланцюг поставок, який є вищезгаданою можливістю сталого розвитку, визначається як процес використання дружніх середовищу засобів, а також перетворення їх так, щоб можна було коригувати їхні побічні властивості та здійснювати рециклінг. В рамках цього процесу створюється кінцевий продукт, який підлягає утилізації і знову використовуватиметься аж до кінця свого життєвого циклу, створюючи таким чином рівновагу в ланцюгу поставок [2].

Сталі логістичні ланцюги – це ланцюги, які зростають на основі концепції логістичного екологічного імперативу. Ця концепція зводиться до трактування логістичних ланцюгів як систем декількох взаємопов'язаних ланок ланцюга постачання і дистрибуції, які перетворюють матерію і/або енергію, уможливлуючи реалізацію потреб окремих ланок в ланцюзі, з якими пов'язана одночасно необхідність усунення наслідків реалізації цих потреб. Згідно з цією концепцією, реалізація логістичних процесів в сталих ланцюгах поставок спирається на чотири принципи:

1. Селекції – пошук серед доступних способів задоволення потреб таких, які будуть альтернативними і, одночасно, зменшать обтяжливий вплив на навколишнє середовище і суспільне оточення.
2. Мінімізації – мінімізація споживання матеріалів, сировини, енергії і часу.
3. Максимізації – збільшення ефективності використання простору, матеріалів, сировини, енергії і часу.
4. Сортуння – мінімізація і усунення в розморожений спосіб побічних наслідків реалізації логістичних процесів [3].

Сталі логістичні ланцюги залишаються в згоді з екосистемами через факт збереження в них піклування про:

- проектування виробів з метою швидкого розкладання і повторного перетворення;
- виробництво виробів з найдовшим життєвим циклом, що сприятиме зменшенню обсягів відходів і зростанню продуктивності матеріалів;
- близьке розміщення між собою учасників ланцюга (включно з кінцевим споживачем), що призводить до зменшення обсягів відходів, і навіть повне їхнє виключення;
- скорочення логістичних ланцюгів через виключення проміжних ланок і зменшення джерел постачання до необхідних стратегічних пунктів, які призводять до мінімізації споживання часу, енергії, простору, матеріалів [3].

Переваги від впровадження концепцій сталого розвитку в логістичні процеси ланцюгів поставок починаються від активного впливу на захист навколишнього середовища і закінчуються можливістю досягнення конкурентної переваги на ринку. Серед основних переваг для ланцюга поставок слід виділити:

- економія витрат від збереження вторинної сировини;
- доходи, отримані від продажу вторинної сировини;
- економія витрат закупівлі упаковки завдяки використанню упаковки багаторазового споживання;
- переваги пов'язані з поверненнями і рециклінгом;
- суспільна праця людей, пов'язана з сортуванням відходів;
- зростання доходів, пов'язаних з конкурентною перевагою фірм, реалізуючих на практиці принципи сталого розвитку;
- зростання доходів, пов'язаних з господарюванням більшим обсягом переробленої вторинної сировини [2].

1. http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_455 - Декларація Конференції ООН у Ріо-де-Жанейро з навколишнього середовища (1992р).
2. Halina Brdulak, Katarzyna Michniewska, Zielona logistyka, ekologistyka, zrownowazony rozwoj w logistyce, Koncepcje i strategie logistyczne, Logistyka 4/2009, stor. 8-15.
3. Agnieszka Skowronska, Technologie logistyczne jako przyklad technologii srodowiskowych na drodze do zrownowazonego rozwoju, Logistyka – nauka, Logistyka 1/2008, stor. 85-90.